

КОРПОРАТИВНИ НОВИНИ

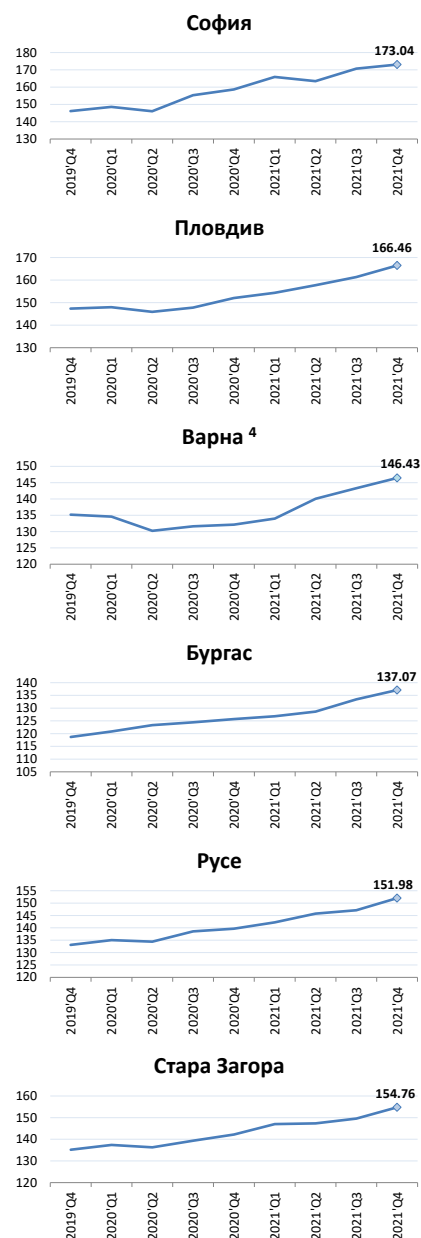
Продадоха магазина на "Мосю Бриколаж" във Варна за € 6,8 милиона.

"Фондът за недвижими имоти България" АДСИЦ финализира сделката и сключи окончателен договор за продажба на Търговския център "Доверие - Бриколаж" във Варна, съобщиха от дружеството. Базовата продажна цена на имота възлиза на 6 800 000 евро (шест милиона и осемстотин хиляди евро) без ДДС. През февруари тази година Фондът сключи предварителен договор за продажба на Търговския център. След като през август 2006 година дружеството със специална инвестиционна цел придоби Търговския център във Варна за сумата от 4 милиона евро. С решение Комисията за защита на конкуренцията разрешава на "Господинов Строймаркет" ООД да осъществи концентрация посредством придобиване на контрол върху активите на Търговския център. Параметрите на сделката предвиждат както прехвърлянето на собствеността върху недвижимия имот, така и прехвърляне на договора за наем на търговския обект до изтичането на срокът му. "В резултат от сделката купувачът няма да получи фактическата власт над търговския обект, поради обвързаността му с вписания договор за наем (имотът е във фактическото държане на наемателя), но ще получава приходите от наем на имота и като собственик ще има контрол над целените активи", пише в решението на КЗК. От Комисията не извършили пазарен анализ на сделката, тъй като оборотът на предприятието - цел не надхвърля 3 млн. лв. за последната приключила финансова година на територията на страната. Поради това обстоятелство от "Господинов Строймаркет" не е са били задължени предварително да уведомяват Комисия за защита на конкуренцията.

money.bg, 23 май 2022

CleverTap придобива "българската"
Leaplum в сделка, която засяга всеки
втори телефон в света

Индекси на цените на жилища (ИЦЖ) за шестте града с население над 120 хил. жители, 2015=100^{1,2,3,4}

¹ Данните се отнасят за новопостроени и съществуващи жилища (апартаменти), закупени от домакинствата.

² Към 31.12.2020 г. шестте града с население над 120 хил. жители са: София, Пловдив, Варна, Бургас, Русе и Стара Загора

³ От началото на 2017 г. базисна година за ИЦЖ е 2015 г.

⁴ Не се включват продажби в курортни комплекси

⁵ Предварителни данни за второ тримесечие 2020 г.

Източник: НСИ

Технологичната компания от Силициевата долина с български корени Leaplum ще бъде придобита от глобалния лидер в областта на облачните маркетингови решения за ангажираност на клиенти CleverTap. Новото име на компанията ще е съчетание от настоящите им имена. Подписаните окончателни споразумения за пълно придобиване от страна на CleverTap са за неразкрита към момента сума. Очаква се сделката да бъде финализирана през второто тримесечие на годината. В българския офис на Leaplum работят около 65 души като се предвижда увеличение на броя им още в следващите месеци, като се очаква те да нараснат с 20% до края на годината. Сливането ще увеличи с близо 35% приходите на CleverTap. А плановете на компанията са годишните ѝ приходи да достигнат 100 милиона долара до края на 2022 година и да нарасне 10 пъти в следващите пет години.

money.bg, 20 май 2022

Най-високата сграда у нас вече е с нов собственик

Софийската фирма "Форт Нокс" ООД получи разрешение да придобие едноличен контрол върху "Капитал Форт" АД, съобщиха от Комисията за защита на конкуренцията. "Форт Нокс" се занимава с инвестиции в израждане на ваканционни имоти с цел продажба, поддръжка и управление на изградените от дружеството ваканционни имоти, сделки с недвижими имоти, както и хотелиерство и ресторантьорство. Фирмата инвестира в изграждане на туристически комплекси и хотели по българското Черноморие, в района на Община Несебър. "Капитал Форт" АД - София е специализирано в инвестиции в проектиране, изграждане и обзавеждане на собствени административни сгради клас А, управление и техническа поддръжка на собствени административни сгради, както и отдаването им под наем, а също така и строително-монтажни работи в собствени на групата инвестиционни обекти. Фирмата работи върху собствени терени в София, с цел дългосрочното им отдаване под наем. В момента „Форт Нокс“ ООД притежава 39 593 200 поименни акции, а „Болкан Бизнес Билдинг“ Ltd. - Британски Вирджински острови - 2 006 800 броя. Всички книжа са с номинал от 1 лев.

Банкеръ, 20 май 2022

Офис сградата RichHill е купена от фондация, близка до Валтер Папазки

Тази година вече има първа голяма смяна на собствеността - през февруари собствениците на бизнес център RichHill Любомир Минчев, Спас Шопов и Иво Евгениев са продали едноименното дружество на фондация "Михалева и семейство" с учредител Ивелина Михалева, като самата тя е в хазартния бизнес, свързан с Валтер Папазки. Източници от пазара твърдят, че сделката е станала при оценка на сградата малко над 40 млн. евро, като и продавачът, и купувачът определят тази информация за преувеличена. Във всеки случай сумата явно е под офис сделката на 2021 г. - при която новопостроената Park Lane в бизнес района на "Хладилника" беше купена от наемателя си SAP Labs за 50 млн. евро. Ако има нещо общо между двете транзакции, то е, че и купувачът на RichHill е наемател в сградата. Ивелина Михалева е акционер в "Евро геймс технолоджи" (ЕГТ), чиито офиси са в RichHill. ЕГТ е най-голямата българска компания в хазартния сектор - с приходи 300 - 400 млн. лв. годишно и почти 2000 служители в групата фирми, свързани с Валтер Папазки.

Капитал, 20 май 2022

ИКОНОМИЧЕСКИ НОВИНИ

Активите, управлявани от инвестиционни фондове в България, са 8723,3 млн. лева в края на март

В края на март 2022 г. активите, управлявани от местните и чуждестранните инвестиционни фондове в България, възлизат на 8723,3 млн. лева, съобщава БНБ. Техният размер се увеличава на годишна база с над 2,234 млрд. лева (34,4 на сто) и намалява със 116,2 млн. лева (1,3 на сто) спрямо края на 2021 г. Като процент от прогнозния брутен вътрешен продукт (БВП) активите на инвестиционните фондове в края на март 2022 г. са 5,9 на сто, при 4,9 на сто от БВП към март 2021 г. Активите на местните инвестиционни фондове са близо 2,73 млрд. лева, като спрямо същия месец на 2021 г. (1,956 млрд. лева) се увеличават със 776,2 млн. лева (39,8 на сто). В края на първото тримесечие активите на фондовете, инвестиращи в акции, се увеличават на годишна база с 554,7 млн. лева (74,2 на сто) до 1,3 млрд. лева, при 747,5 млн. лева година по-рано. Относителният дял на активите на фондовете, инвестиращи в акции от общия размер на активите на местните инвестиционни фондове, е 47,7 на сто.

БТА, 23 май 2022

Емигрантите не пращат пари

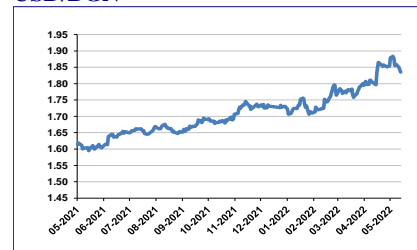
През месец март 2022 г. българите в чужбина са изпратили само 14,9 млн. евро, показват данните на БНБ. Сумата е почти колкото през същия месец на миналата година. Но е над седем пъти по-малка спрямо получените от чужбина средства през март 2019 г., преди пандемията от Covid-19 да обхване света. През март 2019 г. изпратените от българите зад граница средства са били над 112 млн. евро. Две години след началото на пандемията продължаваме да живеем в криза, но от ковид криза тя прелива в криза, породена от предприетите от ЕС мерки срещу Русия заради войната в Украйна, което доведе до поскъпване на горива, храни и суровини. А това не дава възможност на емигрантите да изпращат големи суми на роднините си в България. Още през есента на 2020 г. светът започна да се възстановява след ограничителните мерки срещу разпространението на Covid-19. Но възстановяването вървеше бавно и неравномерно в различните сектори на икономиката. Значителна част от родните емигранти работеха в сектори, които бяха най-силно засегнати от кризата.

25.05.2022

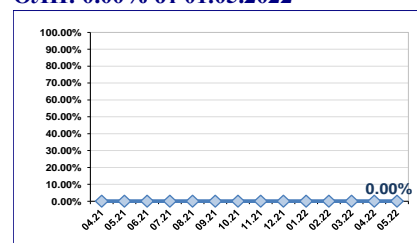
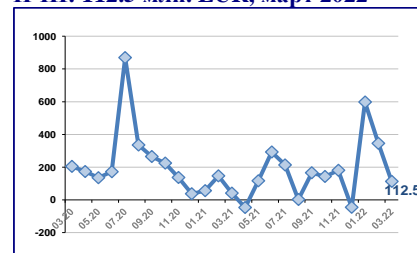
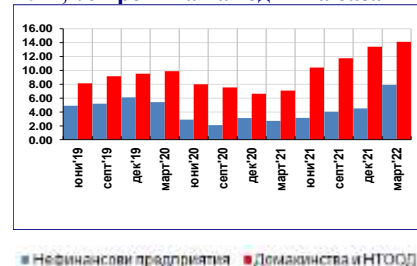
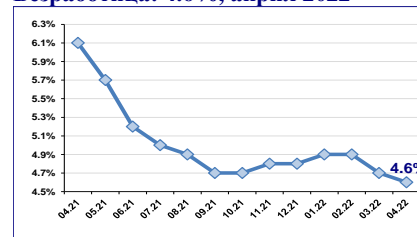
1 EUR = 1.95583 BGN

1 USD = 1.83491 BGN

1 GBP = 2.30687 BGN

Икономически показатели**USD/BGN**

Централен курс на БНБ

ОЛП: 0.00% от 01.05.2022**ПЧИ: 112.5 млн. EUR, март 2022****Кредити на нефин. предприятия, домакинства и НТООД към март 2022, % промяна на годишна база****Безработица: 4.6%, април 2022**

Затова много емигранти се върнаха в България, а доходите на тези, които останаха в чужбина, се възстановяваха по-бавно. И когато последиците от пандемията отшумяваха, започна да поскъпва токът, което се отрази на домакинствата в цяла Европа, които плащат електроенергия по пазарни цени. В Плана за възстановяване и устойчивост на България, разработен от правителството на Кирил Петков, сме дали обещание на ЕС и българските домакинства да плащат ток по пазарни цени, като това ще стане на два етапа, като са започва още от 2023 г. След това, последва поскъпване на горивата, храните и материалите, което изядва доходите на българските емигранти и не им дава възможност да изпращат пари на роднините си. Годишната инфлация средно за ЕС достигна рекордните 8,1%. В България обаче инфлацията е значително по-голяма - НСИ е 14,4%. Това показва, че покачването на цените не се дължи само на външни фактори, а и на чисто български. За първото тримесечие на 2022 г. получените средства от емигранти са 39,7 млн. евро, показват данните на БНБ. Това е с 260 млн. евро по-малко спрямо същия период на годината преди пандемията - 2019 г., когато получените пари бяха близо 300 млн. евро. Намалението в размера на получените през тримесечието средства е с 86,7%, или над седем пъти.

Труд, 23 май 2022

Броят на заетите расте за първи път от края на 2019 г.

Пазарът на труда в страната продължава да се възстановява след шока от пандемията през изминалите две години. През първите три месеца на 2022 г. нивото на безработицата спада с 1.4 пункта спрямо същия период на миналата година и достига 4.9%, показват данни на националната статистика. Стойността е малко по-ниска дори в сравнение с първото тримесечие на предкризисната 2019 г., когато е била 5%. Безработните лица са намалели с над 45 хил. в сравнение с година по-рано, а заетостта също продължава тенденцията на възстановяване. Броят на заетите лица е с ръст на годишна база за първи път от края на 2019 г. Спрямо последното тримесечие на миналата година безработицата леко се увеличава с 0.4 пункта, или 12 хил. души. Прави впечатление, че при лицата със средно и висше образование нивото на безработица приблизително се запазва спрямо края на 2021 г., но при тези с основно скача с 4.8 пункта до 16.4%, макар да остава по-ниско в сравнение с първото тримесечие на миналата година. Търсещите работа през януари-март са 158 хил. души, а от тях 12%, или 19 хил., за първи път са на пазара на труда.

Капитал, 20 май 2022

Търговският баланс за март е отрицателен в размер на 244,7 млн. евро, отчита БНБ

Търговският баланс за март 2022 г. е отрицателен в размер на 244,7 млн. евро при дефицит от 312,3 млн. евро за март 2021 г. съобщава Българската народна банка. За първото тримесечие на 2022 г. търговският баланс е отрицателен в размер на повече от 1,186 млрд. евро /1,6 на сто от БВП/ при дефицит от 513 млн. евро /0,8 на сто от БВП/ за същия период на 2021 г. Износът на стоки за март е близо 4,2 млрд. евро, като нараства с 1,24 млрд. евро /42,1 на сто/ в сравнение с този за март 2021 г. За януари - март 2022 г. износът е 10,6 млрд. евро /14,2 на сто от БВП/, като нараства с 2,8 млрд. евро /36 на сто/ в сравнение с този за същия период на 2021 г. Вносът на стоки за март 2022 г. е над 4,42 млрд. евро, като нараства с 1,17 млрд. евро /36 на сто/ спрямо март 2021 г. /3254,7 млн. евро/. За януари – март 2022 г. вносът е повече от 11,85 млрд. евро /15,8 на сто от БВП/, като нараства с 3,5 млрд. евро /41,8 на сто/ спрямо същия период на 2021 г. Салдото по услугите е положително в размер на 306,6 млн. евро при положително салдо от 258 млн. евро за март 2021 г. За януари – март 2022 г. салдото е положително в размер на 865,2 млн. евро /1,2 на сто от БВП/ при положително салдо от 749,9 млн. евро /1,1 на сто от БВП/ за януари – март 2021 г. Текущата

и капиталова сметка на страната за март е отрицателна и възлиза на 508,6 млн. евро при дефицит от 159,2 млн. евро за март 2021 г.

24 часа, 19 май 2022

БВП на България с ръст от 4,5% за първото тримесечие

През първото тримесечие на 2022 г. брутният вътрешен продукт (БВП) на страната ни нараства с 4,5% спрямо същото тримесечие на предходната година, показват сезонно изгладените данни, събщи Националният статистически институт (НСИ). Според експресните оценки на НСИ за първото тримесечие на 2022 г., БВП в номинално изражение достига 30,402 млрд. лева. Реализираната добавена стойност през първото тримесечие на 2022 г. е близо 25,86 млрд. лева. По елементи на крайното използване - най-голям дял в БВП заема крайното потребление с 86,5%, което в стойностно изражение възлиза на близо 26,311 млрд. лева. За периода януари-март, бруто капиталообразуването е над 4,8 млрд. лв. и е с 15,9% относителен дял в БВП. През първото тримесечие на 2022 г. спрямо предходното тримесечие, БВП по сезонно изгладени данни нараства с 1%. За същия период, брутната добавена стойност нараства с 0,8%. Според експресните оценки на НСИ, БВП по елементи на крайното използване, през първото тримесечие на 2022 г. основната причина за регистрирания икономически ръст спрямо предходното тримесечие, е увеличението на крайното потребление с 1,7%.

money.bg, 18 май 2022

Инфлацията скочи над 14%

Годишният темп на инфлация в България се ускори през април 2022 г. за 14-и пореден месец, достигайки 14,4% спрямо 12,4% през предходния месец, показват данни на Националният статистически институт (НСИ). Това е най-високото ниво на инфлацията в нашата страна от 2008 г. Спрямо март потребителските цени в нашата страна се повишават през април с 2,5%, след като месец по-рано те се повишиха с 2,2 на сто. Средногодишната инфлация за периода май 2021 - април 2022 г. спрямо периода май 2020 г. - април 2021 г. е 7,0 на сто. Основен възходящ натиск върху инфлацията през април оказват цените на облекло и обувки, които се увеличават с 6,4% спрямо март, както и цените на храните и безалкохолните напитки, които нарастват с 4,5%. Поредно увеличение има и при транспортните цени, като те нарастват с 3,5% спрямо март, когато обаче скочиха със 7,9%. Цените в ресторанти и хотели скочиха в рамките на месец с 2,6 на сто, а тези за жилища, вода, електроенергия, газ и други горива (за комунални услуги) се увеличиха на месечна база с 1,7%.

Труд, 18 май 2022

Рейтинг 10 Топ фирми

Водещи български предприятия от сектор "Производство, пренос и разпределение на електрическа енергия", по Печалба за 2020 г., хил. лв.

No	Предприятие	Населено място	Печалба (хил. лв.)	
			2019	2020
1	АЕЦ Козлодуй ЕАД	Козлодуй	324 892	275 810
2	Ей И Ес - ЗС Марица Изток I ЕООД	Гълъбово	111 393	127 137
3	Контурглобал Марица Изток З АД	София	109 016	106 279
4	Електроразпределение Юг ЕАД	Пловдив	46 241	64 085
5	Електроенергиен системен оператор ЕАД	София	24 045	50 736
6	Национална електрическа компания ЕАД	София	-1 260	46 314
7	Електроразпределение Север АД	Варна	60 693	44 336
8	ЧЕЗ Разпределение България АД	София	18 742	37 924
9	Енерго-Про Продажби АД	Варна	14 133	30 379
10	Манджуков ООД	София	25 943	25 842

Информационна система на българските предприятия (BEIS) www.beis.bia-bg.com

БОРСОВИ НОВИНИ

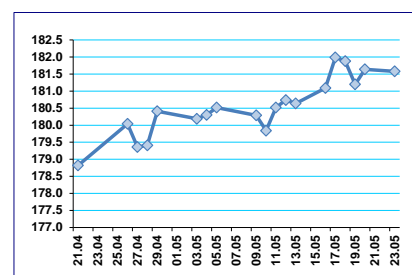
БФБ изплаща рекорден дивидент за 2021 г. и увеличава капитала си

„Българска фондова борса“ АД (БФБ) ще изплати по още 0,42 лева брутен дивидент на акция от печалбата за 2021 г. и ще увеличи капитала си със собствени средства. Дивидентът и увеличението на капитала трябва да бъдат одобрени от акционерите на редовно общо събрание, което ще се проведе на 30 юни в София. Поканата е публикувана на сайта x3news.com, както и на сайта на БФБ. За първата половина на 2021 г. БФБ вече изплати на акционерите по 0,55 лева на акция бруто. Така общият дивидент за 2021 г. възлиза на 0,97 лева бруто – рекорден досега. Общата сума, която БФБ изплаща на акционерите от печалбата за 2021 г., възлиза на 6 385 374,20 лева, което е малко над 70% от печалбата след попълване на законовия резерв. Сума в размер на 658 286 лева се разпределя за допълване на фонд „Резервен“ до законовия размер. Сума от печалбата в размер на 2 546 936,96 лева ще се използва за увеличение на капитала на БФБ. Сумата от 120 018,64 лева остава като неразпределена печалба и се отнася към допълнителните резерви на дружеството. Капиталът на БФБ ще бъде увеличен със собствени средства от 6 582 860 лева до 13 165 720 лева. Парите са от допълнителни резерви и посочената по-горе част от печалбата за 2021 г. Предвижда се издаването на 6 582 860 нови, обикновени безналични, поименни акции, с право на глас и с номинална стойност 1 лева всяка. Акции ще се разпределят между акционерите на дружеството пропорционално на участието им в основния капитал при съотношение 1:1 (издаване и разпределяне на всеки от акционерите на дружеството по 1 нова акция за всяка притежавана акция). Право да участват в разпределението на новите акции, с които се увеличава капиталът на БФБ, имат лицата, придобили акции най-късно 14 дни след датата на решението на Общото събрание за увеличаване на капитала. Обслужващ инвестиционен посредник е „Юробанк България“ АД.

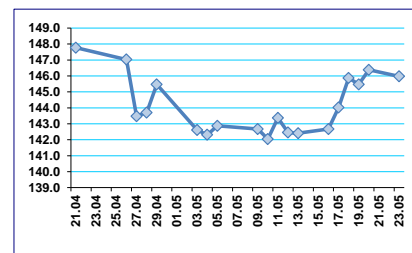
БФБ-София
Седмичен оборот
16 – 20 май 2022 г.

Пазар	Оборот (лв.)
Основен пазар	
Premium	1 056 093.95
Standard	4 638 983.43
АДСИЦ	858 260.40
Регулиран пазар - общо	7 307 202.05

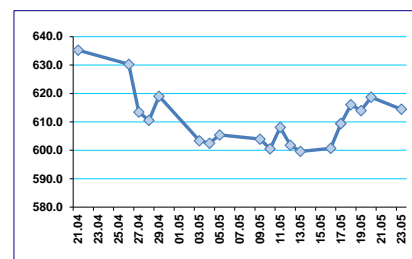
BGREIT: 21.04.2022 – 23.05.2022

BGBX40: 21.04.2022 – 23.05.2022

SOFIX: 21.04.2022 – 23.05.2022

investor.bg, 19 май 2022

* Информацията и мненията, отразени в материалите, принадлежат изцяло на техните автори и не представляват официална позиция. Материалите са с аналитичен характер и не са съвет или препоръка за търговия на финансовите пазари. Историческото представяне не е гаранция за бъдещи резултати.

ИНВЕСТИЦИИ

Intuitive инвестира още 80 млн. лв. у нас в производство на 3D ендоскопи

Инвестиция за над 80 млн. лева планира високотехнологичната компания Intuitive, специализирана в производството на техника за роботизирана хирургия и минимално инвазивни грижи. Компанията ще инвестира в построяването на модерна производствена база в Първомай, област Пловдив, с което ще увеличи производствения си капацитет на 3D ендоскопи за роботизирана хирургия и ще разшири развитието си в Европа. Новото съоръжение ще увеличи производствения капацитет на 3D ендоскопи, използвани глобално в роботизирана хирургична система „Да Винчи“ на Intuitive, които до момента се произвеждат в Германия. Инвестицията в България ще доведе до разкриване на повече от 100 нови работни места, с потенциал да достигнат до над 300 в близките няколко години. Базирана в Сън Вали, Калифорния, Intuitive е производител на системи „Да Винчи“ за асистирана хирургия. Хирурзи от цял свят са завършили повече от 10 милиона оперативни процедури, използвайки системата „Да Винчи“. Нарастващото търсене на роботизирани технологии в Европа и по целия свят в тази сфера е част от решението за разширяване на компанията.

investor.bg, 25 май 2022

Ритейл парковете са основен двигател на пазара на търговски площи

Пазарът на търговски площи у нас се възстановява от коронавирус пандемията и се задържа стабилен. Основният фокус остава в ритейл парковете и big-box обектите. Това четем в доклада на консултантската компания Cushman & Wakefield Forton. Двигатели на търсенето остават бързооборотните стоки, дрогерите и спортните стоки – тези търговци продължават експанзията си както в София, така и в страната. Дискаунт веригите и бюджетните модни брандове, които навлязоха на пазара през последните няколко години, също отварят нови магазини. Общата площ на ритейл парковете към момента е 219 000 кв. м, като други 153 000 кв. м са в процес на изграждане или планиране. "Този сегмент от пазара се развива изключително динамично и вече са налице първи

BrightCap инвестира 200 хил. евро в чешки стартъп, който следи сърцето

Българският фонд за рискови инвестиции BrightCap Ventures вложи 200 хил. евро в чешки стартъп - компанията за мониторинг на сърдечното здраве Kardi-AI. Паралелно с BrightCap и чешкият фонд DEPO Ventures е вложил 75 хил. евро, а останалите 75 хил. евро в сделката са набрани от физически лица. Това е първи инвестиционен рунд за развиващата се Kardi-AI.

Капитал, 25 май 2022

CloudCart стана лидер сред стартъпите в Европа

Българската софтуерна компания CloudCart беше призната за лидер сред стартъпите в Европа. Това стана по време на тазгодишното издание на най-влиятелното технологично събитие за стартъпи в Централна и Източна Европа - Podim DX, съобщават от българската компания. Тя беше отличена сред 800 други участници. Церемонията по награждаването се проведе в комплекс Maribox в Марибор, Словения, където родните експерти в електронната търговия бяха избрани сред останалите 5-ма финалисти. През 2020 година българската платформа CloudCart привлече една от най-големите инвестиции в сферата на електронната търговия на българския пазар. Компанията получи финансиране в размер на около 1,25 млн. лв.

money.bg, 23 май 2022

DHL Freight отваря нов логистичен терминал в София

Един от водещите доставчици на автомобилни транспортни услуги в Европа - DHL Freight, обяви, че открива нов логистичен терминал в София. Компанията празнува своята 25-а годишнина в страната, а новият терминал заменя старата локация, за да обработва увеличения логистичен обем.

money.bg, 19 май 2022

признаци на консолидация. Някои от големите играчи развиват собствени портфолиа от проекти, докато други се насочват към придобивания на опериращи проекти или такива в процес на изграждане. На пазара вече се очертават по-големи собственици в сегмента”, коментира Красимир Петров, мениджър търговски площи и управление на активи в Cushman&Wakefield Forton.

Банкеръ, 25 май 2022

„Нестле“ разширява фабриката си в София

Производителят на храни „Нестле“ продължава да разширява фабриката си в София през тази година, добавяйки нови производствени мощности и новата поточна линия на Smarties. Компанията отчита ръст на продажбите и финансовите резултати, което позволява реинвестиция в природа, хора и общество. Целта на компанията за тази година е да произведе над 18 000 тона готова продукция от фабриката в София, като 94% от нея е предназначена за износ за 34 експортни пазара – основно за Германия, следвана от Великобритания и Франция. През 2021 г. „Нестле България“ е реализирала продажби от почти 300 млн. лв., органичен ръст в размер на 7.3% и реален вътрешен ръст от 8.7%, без да предприема ценови увеличения заради нарастването на инфлацията от август м.г. до януари тази година. За първото тримесечие на 2022 г. реализираните продажби от компанията на местно ниво са 80.6 млн. лв., с органичен ръст от 11.4% и реален вътрешен ръст от 9.3%.

economic.bg, 20 май 2022

"Телевик България" инвестира 10 млн. лева в нова фабрика до Пловдив

Българският клон белгийската компания "Телевик" (Televic) - световен лидер в разработването, производството и инсталирането на високотехнологични комуникационни системи, започна строежа на нова производствена база до Пловдив. Инвестицията е в размер на 10 млн. лева, а плановете са фабриката да бъде завършена в края на годината, съобщиха от компанията. На официалната "първа копка" присъстваха белгийският посланик у нас Фредерик Мьорис, изпълнителният директор на белгийската група Томас Ферщратен и кмета на община Марица Димитър Иванов. Новата база, в която ще се произвежда пълното портфолио от високотехнологични комуникационни системи на "Телевик", ще бъде разположена в непосредствена близост до първата сграда на компанията в село Царацово, община Марица, област Пловдив. Новата фабрика ще заема над 5500 кв. м застроена площ, включващи административни и складови площи.

Медия Пул, 19 май 2022

Американската Bering Yachts отваря 300 работни места в корабостроителницата в Бургас

Яхти за милиони започва да строи от следващия месец един от лидерите в бранша в Бургас. Американската компания Bering Yachts влиза на нашия пазар, като ще строи в местните корабостроителници. Там ще работят първоначално 60 души, като целта е постепенно да се увеличат на 300. Това стана ясно на тържеството по повод 119 години от създаването на "Пристанище - Бургас". Корабостроителница Bering в Бургас ще се специализира в пълен цикъл на производство на луксозни стоманени трансатлантически яхти, както и по-малки бързи лодки. Корпусът, изработен от стомана АН-36, и алуминиевата надстройка от морски клас, осигуряват издръжливост и гарантират на клиентите безопасност в техните морски приключения.

expert.bg, 19 май 2022

АНАЛИЗИ**Може ли туризмът на север да стане целогодишен**

Варна и регионът страдат от краткия сезон, но това има потенциал да се промени, макар и не толкова лесно

Варна е привлекателна дестинация за четири сезона и целогодишен туризъм, пише гордо на сайта на общината, която се хвали с 32 км морска брегова линия, повече от 20 минерални извора, над 2 млн. туристи, обслужени от летището, 500 хотела и 110 хил. легла в петте курортни комплекса: Златни пясъци, Св. св. Константин и Елена, Ривиера, Слънчев ден и Албена.

Въпреки потенциала си и горното твърдение Варна и регионът не могат да скъсат с имиджа, че са лятна дестинация за едва няколко месеца. И ако за това значение до голяма степен имат климатът и по-краткото лято тук, за неизползвания градски потенциал е по-трудно да се намерят оправдания. Ако се върнем на летния сезон - на север от Балчик той прави опити за някаква диверсификация, но извън голф игрищата си остава повече за авантюристите и търсещите бягство от бетонната джунгла, като не разгръща потенциала си за спортен и рекреационен туризъм например.

А проблемите с късия сезон освен икономически са и социални. Извън активните летни месеци хилядите заети в тази индустрия разпиляват времето си в други браншове или заминават за чужбина и зимните курорти. В туризма във Варна са заети между 13 и 17 хил. души годишно, като председателят на Варненската туристическа камера и председател на парламентарната комисия по туризъм Илин Димитров добавя към тях мултипликационен фактор от 2.5 до 4 пъти по-висок, за да обясни въздействието върху региона - като в това число влизат всички обслужващи индустрии - текстилна, транспортна, хранителна, строителна и рекламна. Според него и неговите колеги най-важните предпоставки, за да бъде морската столица целогодишен курорт, са развитието на инфраструктурата, кадрите в сектора и рекламата на България и региона като дестинации, включително и в публично-частно партньорство с държавата. Северът има някои минуси за развитие на туризма, но и много плюсове.

Скален релеф, по-хладно е, по-трудна достъпност

В туристическите сайтове за Северното Черноморие обикновено има съвети за скачане от скали на север и справки колко са високи скалите по крайбрежието. Факт е, че за разлика от Южното Черноморие на север от Варна плажовете са по-оскъдни за сметка на скалния релеф, морският бряг е стръмен, а селищата нямат широко място, на което да се разрастват повече. Единственият презастроен комплекс е Златни пясъци, но той не може да достигне като мащаб Слънчев бряг точно заради липсата на още пространство близо до водата. Липсата на много ново строителство и презастрояване обаче може да се приеме и като добра новина, както и да стимулира по-висок клас туризъм.

Следващият проблем е с достъпността. Ако туристът спазва правилника за движение по пътищата, би бил за четири часа в Бургас по магистрала, докато за да стигне с автомобил до Варна от столицата, са необходими 5.30-6 часа път.

"Можем да проверим и самолетните полети с крайна дестинация Бургас и да видим, че те са много повече от тези, които достигат Варна. Освен това чартърните полети и нискотарифните компании изчезват от картата през зимата", казва проф. Станислав Иванов, заместник-ректор на Висшето училище по мениджмънт - Варна, в което студенти от цял

свят изучават мениджмънт на хотели и ресторанти, кулинарни изкуства, маркетинг на дестинации, софтуер и др.

В чисто климатичен смисъл Северното Черноморие има и още един минус в сравнение с Южното.

"Няма природна преграда като Стара планина, която да спре ветровете от север. Освен това на юг е по-топло. Температурата на въздуха там е с 5-6 градуса по-висока, отколкото тук, а на морската вода - с 2-3 градуса", допълва проф. Иванов. Това пък прави сезона на юг по-дълъг, което предполага по-висока икономическа ефективност на туристическата дейност.

"Доскоро сезонът беше два месеца - юли и август, през последните години хотелите се опитват да го удължават до 3-4 месеца, но това е трудно", допълва проф. Иванов. Според него проблем за целогодишния туризъм е и самата инфраструктура на север.

"Ако оставим настрана конгресният туризъм, който е целогодишен, във Варна има много какво да се прави извън сезона и през зимата, има музеи, заведения, забавления. Но ако туристът е в курортен комплекс, в който работят пет хотела, а всичко останало е затворено, атмосферата, съчетана с минус 10 градуса навън, става много потискаща. При затворени хотели, магазини и ресторанти, при невъзможност да се гмуркаш, да караш джет или сърф и да отидеш в музей нямаш безкрайно много възможности за дълъг престой в самия хотел. Но ако това се съчетае с медицински туризъм, по време на който ти оправят всички зъби, ситуацията би била съвсем различна", коментира той.

Другият проблем, който търси решение на север, е нискокатегорийният туризъм. Туристите или са в ол-инклузив хотел и не харчат много в местните заведения и магазини, или пък са настанени в евтини квартири, или са на къмпинг.

"Ковид кризата доведе и много българи на север заедно с традиционните румънски туристи. Те са на къмпинг. Нашата обща сметка от това обаче е, че общината трябва да се погрижи за 500 тона отпадъци, които събираме от плажовете, за сметка на такса смет, която плащат нашите съграждани - собственици на имоти. Бихте казали - да, но тези туристи харчат пари в местната икономика. Не бих се съгласил. Един румънски турист с каравана пристига в петък, носи си всичко и си тръгва в неделя, без да е купил един домати от пазара, но пък за сметка на това е произвел огромно количество отпадъци. Когато отидат в Крапец, те нямат и винетки, защото знаят, че никой няма да ги провери там", казва Мариян Жечев, кмет на Шабла.

Има ли шанс за минералната вода

Другата възможност е неоползотворената все още минерална вода. Има спорадични примери как това би могло да се случи в Св. Константин и Елена и Албена. "За съжаление Варна е може би единственият град в света, в който минералната вода си тече свободно и изтича в морето, а е много важно да се направят целогодишни рехабилитационни и СПА комплекси. От три години имаме договори за техните пациенти с немските здравноосигурителни каси", казва Илин Димитров.

Главният архитект на Варна Виктор Бузев свързва неизползваемостта на водите с това, че те рушат обикновените тръби и за ползването им е необходима специална скъпа инфраструктура, в която бизнесът явно няма желание да инвестира, независимо дали за СПА туризъм или геотермално отопление. Кметът на Шабла пък коментира, че общината е готова с общ устройствен план и планира да развива рекреационен туризъм с богатата на минерали кал в езерото, която има качествата на поморийската.

Плюсовете на севера

Според експертите в туристическия бранш Северното Черноморие има подходящия баланс между природа и застрояване за разлика от южното, запазена дива природа, чисти плажове и много неразработени възможности за туристите. Културното наследство от римско време в региона е също недобре разработен елемент от привличането на туристи.

"Другият фактор, с който Северното Черноморие има предимство, е, че водите са доста почисти, отколкото на юг, и изключително често туристите виждат делфини, които плуват буквално по плажовете", казва Павлин Косев, председател на Варненската асоциация на хотелиерите и ресторантьорите. По думите на Илин Димитров огромно предимство е, че на север са успели да запазят курортите си да не се превърнат в мастодонти като на юг, и това е ценно за туристите.

"Краткият сезон е шанс да направим различен туризъм, да сменим фокуса и ние вече имаме няколко успешни примера на развитие на спортен туризъм с нашите голф комплекси, в които хората идват не само заради плажа, а за да спортуват и да си почиват", смята Илин Димитров от Варненската туристическа камера.

Другата положителна линия, на която Варна е своеобразен домакин от години, е развиващият се напоследък медицински туризъм. Градът е университетски център и център на оказването на множество стоматологични услуги. "Само една от най-известните ни стоматологични клиники привлича целогодишно хиляди чуждестранни туристи, като така осигурява целогодишна заетост и на хотелите", казва още Илин Димитров.

Има ли кадри в туризма?

Наличните във Варна около 17 хил. пряко заети в туристическия сектор, както и обучаващите се в гимназиите по туризъм и университетите около 1000 души годишно дават някакво начално спокойствие на бизнеса, че служители за тях все още има. Единственият проблем е, че заради сезонността част от тях работят в зимните курорти или пък се насочват към работа в чужбина. "Имаме щастieto Варна да е може би градът с най-доброто кадрово подсигуриране в сектор туризъм от цяла България", смята Илин Димитров. Във Висшето училище по мениджмънт са на мнение, че произвеждат изключително конкурентни кадри за мениджмънта на хотелите и в кулинарните специалности.

"Включително и българите обаче, заминават на стажове в чужбина, особено в кулинарните специалности, където карат стажовете си в ресторанти със звезди "Мишлен". В България такива ресторанти няма. В същото време сме в много тясна връзка с бизнеса, непрекъснато и ние, преподавателите, които всички идваме от реалния бизнес, се обучаваме заедно с хотелиерите и ресторантьорите за всички новости в бранша. Ние подготвяме студенти, които са конкурентни на глобалния пазар на труда. Да, част от студентите ни напускат България. Но в туризма няма толкова голяма нужда от управители, мениджъри на хотели и ресторанти, а от многобройни кадри със средно образование - администратори на рецепция, сервитьори, камериери. Не е логично да имаш магистърска степен по туризъм и да работиш като сервитьор", коментира проф. Иванов.

"Основният проблем пред кадрите в туризма в България е, че индустрията работи само четири месеца. За да се задържат в сектора, работещите трябва да взимат за това време средна годишна заплата за страната. В туризма обаче сме с най-ниската заплата от всички икономически сектори, средно 900 лв. Краткият сезон изтормозва хората", смята Илин Димитров.

Според хотелиерите трудността със задържането на екипите, дори и в градските хотели, които работят целогодишно, продължава да е много голяма.

"Времената станаха много форсмажорни и много предизвикателни за туризма. Освен че трудно се намират кадри, трудно се и задържат. Трудно стана и да балансираме икономическата сметка на хотела, защото разходите рязко тръгнаха нагоре, а е невъзможно да повишим цената на туристическия продукт, защото клиентите ни също са засегнати от инфлацията и не могат да платят двойно по-висока цена. През ковид годините напълно оптимизирахме работния процес, никога не сме си представяли, че ще трябва да се правят толкова съкращения", казва Павлин Косев.

Инструменти за бъдещето

То категорично е в удължаването на сезона, повишаване на качеството на обслужване, фокус в инфраструктурата, медицинския, винения, СПА и спортния туризъм.

"Основният фокус трябва да бъде в промотирането на региона, увеличаването на цената на дестинацията и удължаване на сезона чрез различни форми на медицински, културен, рекреационен и спортен туризъм", смята Илин Димитров.

Според него е изключително важно да се рекламират правилно регионите в България и "Продължаваме промяната" предлага нов проектозакон за туризма, в който да бъдат заложили текстове за задължително членство на туристическия бизнес и регионални организации, които да покриват страната. Така от туристически данъци и такси ще се събират сериозни приходи, като те ще бъдат инвестирани в реклама на дестинацията с помощта на държавата, която да дотира регионалната туристическа камара с още толкова средства, колкото е вложила в реклама на туризма в областта.

"За мен шансът да спасим туризма в България е тематичната реклама, например да рекламираме цялото Черноморие с неговите специфики, да мислим по различен начин, а не да продължаваме с досегашната неуспешна местна реклама, ниски цени и не много високо качество на обслужване. Инфраструктурата, кадрите и рекламата са трите основни компонента на успешния туристически бизнес", заключава Илин Димитров.

Капитал, 19 май 2022

ПРЕДСТОЯЩИ СЪБИТИЯ

➤ **КУРС „БЮДЖЕТИРАНЕ. БЮДЖЕТЕН ПРОЦЕС. ТЕХНИКИ ЗА БЮДЖЕТИРАНЕ И ПЛАНИРАНЕ“**

КОГА: 27 май 2022, 09:30 - 17:00 ч.

КЪДЕ: ВИТОША Парк Хотел, София

➤ **СЕМИНАР „БИЗНЕС РАСТЕЖ – КАК ДА ГО ПОСТИГНЕМ“**

КОГА: 15 - 16 юни, 09:00 - 17:30 ч.

КЪДЕ: Интерпред - СТЦ София, София

➤ **СЕМИНАР „УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ПРОДАЖБЕНИТЕ УМЕНИЯ – ЕФЕКТИВНИ ТЕХНИКИ И КЛЮЧОВИ СТРАТЕГИИ ЗА „КЛАСИЧЕСКИТЕ“ ПРОДАЖБИ“**

КОГА: 30 юни 2022, 09:00 - 18:00 ч.

КЪДЕ: Хотел Будапеща, София, ул. Будапеща 92

➤ **ОБУЧЕНИЕ В ПРИСЪСТВЕНА И ОНЛАЙН ФОРМА: „ДОКАЗАТЕЛСТВЕНА ТЕЖЕСТ НА ЕЛЕКТРОННИЯ ДОКУМЕНТ В ПРОИЗВОДСТВОТА ПО ГРАЖДАНСКИЯ ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС“**

КОГА: 07 юли 2022, 09:30 - 13:15 ч.

КЪДЕ: ВИТОША Парк Хотел, София

➤ **ОБУЧЕНИЕ „ЕМОЦИОНАЛНА ИНТЕЛИГЕНТНОСТ“**

КОГА: 20 септември 2022, 10:00 - 14:30 ч.

КЪДЕ: Online

➤ **ТРЕНИНГ „УМЕНИЯ ЗА РАБОТА В ЕКИП“**

КОГА: 18 – 19 октомври 2022, 10:00 - 16:30 ч.

КЪДЕ: Online